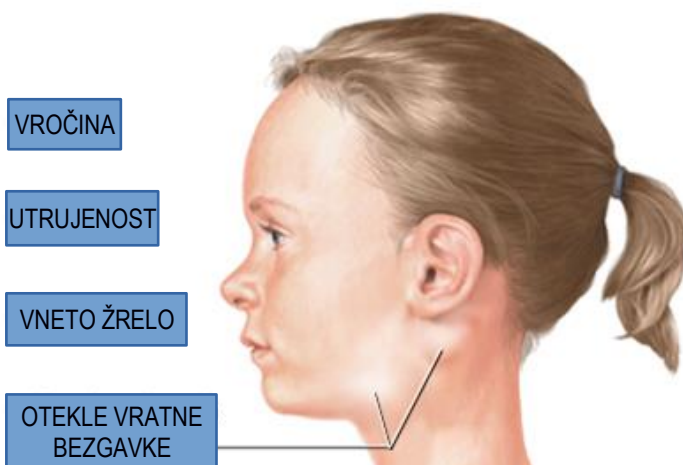

INFEKCIJSKA MONONUKLEOZA

Infekcijska mononukleozna je akutna virusna bolezen, za katero je značilna vročina, vnetje nebnic in povečanje vratnih bezgavk.

POVZROČITELJ: Povzročitelj bolezni je Epstein-Barr virus. To je zelo razširjen herpesvirus, ki se prenaša s tesnimi stiki z osebe na osebo. Rezervoar virusa smo samo ljudje. Do prvega stika z virusom pride pogosto že v otroštvu, okužba največkrat poteka brez bolezenskih znakov, zbolijo manj kot 10% otrok. Pogostost simptomatske bolezni se s starostjo otrok povečuje, najpogosteje zbolijo osebe med 15. in 24. letom starosti.

V odrasli dobi je bolezen redka. Razlog manjše obolevnosti so stiki z virusom v otroštvu in adolescenci. Ne vemo zakaj nekateri otroci in najstniki zbolijo, nekateri ne. Podobno bolezen kot je infekcijska mononukleozna lahko povzročajo tudi drugi virusi.

PRENOS BOLEZNI:

Z OSEBE NA OSEBO	<ul style="list-style-type: none"> • Virus se izloča v slini 6 tednov od začetka bolezni, občasno še desetletja po preboleli okužbi. • Čeprav se bolezen prenaša večinoma s slino, ni zelo nalezljiva. • Možen je prenos med sorojenci v družini. • Najpogosteje se prenaša s poljubljanjem, s souporabo jedilnega pribora, kozarcev, bidonov oz. drugih pripomočkov za pitje.
DOJENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Virus se izloča tudi v materinem mleku zdravih doječih mater. • Dojenje nima večjega pomena pri prenosu bolezni.

INKUBACIJA: Čas od stika z virusom do pojava bolezenskih znakov je v povprečju zelo dolg, 4-8 tednov.

KLINIČNA SLIKA:

KLASIČNA	<ul style="list-style-type: none"> • Tipične značilnosti bolezni so vročina, vneto žrelo, povečane vratne bezgavke, utrujenost in spremembe v krvni sliki. Pred pojavom težav je prisotno slabo počutje, glavobol in blago povišana telesna temperatura. • Nebnice so vnete, pordele, boleče pri požiranju, obložene z belimi ali sivo-zelenimi oblogami. • Bezgavke na vratu so tipično povečane obojestransko, pogosteje bezgavke zadaj na vratu in za uhlji, lahko se povečajo tudi na drugih delih telesa. Lahko so blago boleče. Najbolj intenzivno se povečajo v prvem tednu bolezni, sledi postopno zmanjševanje v naslednjih 2-3 tednih. • Vročina in vnetje žrela se običajno umirita v enem tednu, utrujenost pa je lahko zelo intenzivna in dolgotrajna, lahko traja tudi več mesecev.
NEKLASIČNA	<ul style="list-style-type: none"> • Ni prisotnih vseh tipičnih znakov bolezni. • Pri večini bolnikov je potek blag. • Večinoma se izrazi z vročino in povečanimi bezgavkami, brez vnetja nebnic.

Pridružene bolezenske težave:

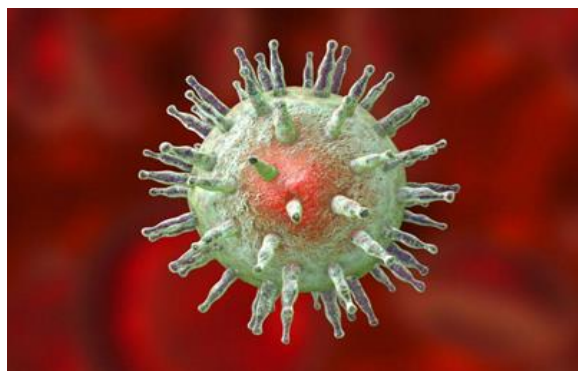
POVEČANA VRANICA	<ul style="list-style-type: none"> • Prisotna je v 50-60% bolnih otrok. • Običajno se začne zmanjševati v tretjem tednu bolezni.
IZPUŠČAJ	<ul style="list-style-type: none"> • Droben, zrnat izpuščaj po celem telesu, lahko koprivnica ali drobne krvavitve v koži.
NEVROLOŠKE TEŽAVE	<ul style="list-style-type: none"> • Pojavijo se 2-4 tedne ali več po začetku bolezenskih težav.
DRUGO	<ul style="list-style-type: none"> • Virus lahko prizadene katerikoli organ v telesu.

LABORATORIJ: Laboratorijske preiskave so nam v pomoč pri postavitvi diagnoze.

DIAGNOZA: Za postavitev diagnoze je potreben pregled pri zdravniku in laboratorijske preiskave.

ZDRAVLJENJE: Je simptomatsko:

- Znižujemo povišano telesno temperaturo.
- Blažimo bolečine.
- Skrbimo za ustrezen vnos tekočine in hrane.
- Zagotovimo ustrezen počitek, popolno mirovanje ni potrebno.

V primeru pridruženih težav je zdravljenje glede na klinično sliko.

VRNITEV K ŠPORTNIM AKTIVNOSTIM: Ker za infekcijsko mononukleozo najpogosteje zboleajo najstniki in mlade odrasle osebe, ki so pogosto športno aktivne, je glede vrnitve k športnim in tekmovalnim aktivnostim potreben posvet z izbranim zdravnikom. Večinoma se športne aktivnosti odsvetujejo 3-4 tedne od začetka bolezni, lahko pa se ta čas glede na potek bolezni tudi podaljša. Vranica se v več kot 50% poveča v prvih dveh tednih bolezni, zato je potrebno prilagoditi dejavnosti, ki bi lahko povzročile poškodbo vranice. Drug omejujoč dejavnik za vrnitev v športne aktivnosti je utrujenost, ki je lahko dolgotrajna in intenzivno izražena.

PROGNOZA: Večina bolnikov po prvi okužbi z virusom Epstein-Barr povsem ozdravi in razvije trajno imunost.

VKLJUČITEV V VRTEC ALI ŠOLO PO PREBOLELI BOLEZNI: Ker oseba, ki je prebolela infekcijsko mononukleozo, še mesece oz. leta občasno izloča virus in ker običajno oseba, ki zboli, ne more vedeti od koga se je nalezla, ni omejitve glede vrnitve v vrtec oz. šolo. Vključitev svetujemo po umiritvi akutnih znakov bolezni oz. umiritvi utrujenosti do stopnje, ki omogoča otrokove normalne dnevne aktivnosti.

Vir:

https://www.uptodate.com/contents/infectious-mononucleosis?search=infectious%20mononucleosis%20children&source=search_result&selectedTitle=1~150&usage_type=default&display_rank=1

Fotografije:

<https://medlineplus.gov/ency/imagepages/17267.html>

https://www.sinapsa.org/eSinapsa/stevilke/2021-21/313/Epstein-Barr_virus_kot_novo_dognani_povzročitelj_multiple_skleroze